

OPONENTSKÝ POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Název práce: Studium VŠ studentů se specifickými potřebami kategorie F v období pandemie koronaviru

Autorka práce: Radka Kovaříková

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Olga Kučerová, Ph.D.

S ohledem na vzrůstající počty vysokoškolských studentů se specifickými potřebami v kategorii F považuji téma práce za aktuální a velmi potřebné. Nejen o efektivitě poskytovaných opatření, ale i o samotném užívání studijních modifikací a podpory při studiu nemáme dostatečně údaje. Bakalářskou práci tak považuji za přínosnou sondu pro oblast vysokoškolského poradenství. Z hlediska designu studie oceňuji propojení výzkumného šetření u studentů se specifickými potřebami (SP) a poradenských pracovníků.

Teoretická část práce je dobře strukturovaná a přehledně představuje východiska výzkumného šetření. Autorka vymezuje klíčové pojmy, popisuje legislativní rámec i systém podpory studentů se SP na českých veřejných vysokých školách. V závěru představuje předchozí výzkumy zaměřené na vliv pandemie a distanční výuky na vysokoškolské studium studentů se SP. Vychází přitom z odpovídajících a aktuálních zdrojů. V souladu se zaměřením práce převažují české zdroje. S literaturou je pracováno dle citačních standardů, na případné nesrovnalosti jsme narazila zcela výjimečně – např. na str. 29 při zmínce o studii ve Velké Británii chybí odkaz na zdroj.

Autorka dobře formuluje, text je čtivý, místy však obsahuje nadbytečné informace – např. vývoj kategorizace studentů dle školského zákona není v kontextu vysokoškolského prostředí příliš relevantní. Některé údaje jako přehled center na veřejných vysokých školách (str. 15-16) bych doporučila dát do přílohy, obdobně také výčet nabízených služeb (str. 17-18) přesunout do přílohy nebo doplnit aktuálními údaji z dat Akademické poradny PedF (dle Kucharská et al. 2023).

Praktická část je pečlivě zpracována a obsahuje všechny náležité části. Jako hlavní cíl si autorka stanovila identifikovat klíčové studijní potřeby a výzvy studentů kategorie F v období pandemie. Tento cíl je dobře definován, představeny jsou i výzkumné otázky. Ve svém výzkumném šetření autorka použila kombinaci dotazníkového šetření a polostrukturovaných rozhovorů. Uvádí, že byla inspirována literaturou, v rámci popisu metodologie práce by proto bylo vhodné upřesnit jakou.

Ač je celkově prezentace dat logicky upořádána, jisté výhrady mám k části představující deskriptivní analýzu položek dotazníku. Zvláště tato část by mohla být pojata úsporněji. U jednotlivých položek autorka překládá seznam odpovědí a jejich četnost, vypisuje i odpovědi, které se vyskytly pouze jednotlivě. Opakuje také popis položek jejichž údaje byly dříve použité při popisu vzorku. K prezentovaným datům přitom chybí komentáře, které by pomohly čtenáři lépe porozumět jejich významu a vztahům mezi nimi. Například na str. 50 autorka uvádí odpovědi jako „*Neosobní komunikace, snížená či narušená vzájemná interakce, ztráta osobního kontaktu se spolužáky či vyučujícími (7)*“ a „*Ztráta sociálních kontaktů či izolace (3)*“, ale nekomentuje rozdíl mezi těmito odpověďmi nebo důvod jejich oddělení.

Jako zdařilou hodnotím kvalitativní analýzu dat. Analýza je provedena přehledně a doplněna ukázkami autentických výpovědí respondentů. Tato část je navíc podpořena vizuálním znázorněním prostřednictvím grafů, což zlepšuje čitelnost a orientaci čtenáře.

V závěru nechybí diskuze, ve které autorka interpretuje a shrnuje výsledky. Snaží se také o jejich vysvětlení na základě teoretických přístupů a předchozích studií. Tematicky pokrývá studijní, psychologické i sociální dopady pandemie na studenty se specifickými potřebami kategorie F. Zpracování výsledků založené na kvantitativních datech je však místy méně přehledné a některé interpretace mohou být pro čtenáře obtížněji srozumitelné, což do jisté míry ubírá na hodnotě jinak kvalitní a dobře podložené diskuse, např.

- na str. 86 uvádí autorka: *Z realizovaného dotazníkového šetření lze vysoudit, že v kohortě studentů se SP kategorie F se na obou stupních studia častěji vyskytují respondenti, kteří svá studia prodlužují. Na bakalářském stupni se jednalo až o 29 %, z navazujícího stupně (Mgr. či NMgr.) pak téměř 17 % vzorku. Bez návratu k deskriptivním datům je těžké porozumět, jak je „častěji“ myšleno.*
- na str. 50 je uvedeno, že jako nejvíce problematické na výuce 7 studentů (z 31) vnímalo ztrátu kontaktu se spolužáky či vyučujícími a dalších 7 technické potíže. V diskuzi na str. 86 autorka uvádí, že „většina studentů strádala v důsledku omezení sociálních kontaktů.“ Z jakého pohledu šlo o většinu?

Jazyková a stylistická úroveň práce je na dobré úrovni, pouze místy se vyskytují stylistické nepřesnosti. Střídání časových rovin (přítomný versus minulý čas) v diskuzi mírně narušuje srozumitelnost textu.

Závěrem bych chtěla autorku ocenit za výběr dosud spíše opomíjeného tématu, kterým přispívá k diskusi o podpoře vysokoškolských studentů se SP a přináší podněty pro další výzkum. I přes dílčí připomínky a limity splňuje práce nároky kladené na závěrečné práce bakalářského stupně. Práci doporučuji k obhajobě.

Otázka k obhajobě: V kapitole o cílech práce autorka zmiňuje, že je jejím přáním, aby výzkumné poznatky byly užitečné a uplatnitelné v běžné pedagogicko-psychologické praxi. Zaměření práce na období pandemie COVID-19 otevírá otázku relevance těchto zjištění pro současnou situaci a další směřování podpory studentů. Která z těchto zjištění autorka považuje za užitečná pro podporu studentů se specifickými potřebami v post-pandemickém období?